

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 320/2010-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. apríla 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť D. G., L., zastúpenej JUDr. J. B., PhD., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 257/1994 a takto

r o z h o d o l :

1. Právo D. G. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 257/1994 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 257/1994 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. D. G. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Poprad p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia D. G. v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Poprad j e p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 320/2010-18 zo 7. decembra 2010 prijal sťažnosť D. G. (ďalej len „sťažovateľka“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 257/1994.

Zo sťažnosti doplnenej podaním z 5. novembra 2010 okrem iného vyplýva:

„... *Sťažovateľ ako žalobca v právnej veci proti žalovanému družstvo R. v P., so sídlom: P. v konaní o zaplatenie majetkovej a nemajetkovej ujmy je účastníkom súdneho sporu vedeného na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 14 C 257/1994. Samosudkyňa Mgr. M. P. Dr. mala vec pridelenú dňa 6. 3. 1997, pričom vo veci rozhodla po ôsmich rokoch dňa 9. 11. 2005.*

Od pridelenia veci samosudkyňi Mgr. M. P. Dr. sa konali nasledovné pojednávania vo veci:

- *dňa 26. 02. 1996 vedené na OS Poprad,*
- *dňa 06. 03. 1998 vedené na OS Poprad,*
- *dňa 31. 10. 2003 vedené na OS Poprad,*
- *dňa 05. 12. 2003 vedené na OS Poprad,*
- *dňa 09. 11. 2005 vedené na OS Poprad, kde samosudkyňa vo veci rozhodla,*
- *dňa 26. 02. 2007 vedené na KS Prešov, ktorý v konaní sp. zn. 4 Co/53/2006 vo veci rozhodol rozsudkom tak, že rozhodnutie OS Poprad zrušil a vec vrátil OS Poprad na ďalšie konanie,*
- *dňa 24. 10. 2008 vedené na OS Poprad,*
- *dňa 4. 10. 2010 vedené na OS Poprad.*

Ako vyplýva z uvedeného medzi jednotlivými pojednávaniaми uplynuli nasledovné lehoty:

- a) *24 mesiacov medzi prvým a druhým pojednáváním,*
- b) *67 mesiacov medzi druhým a tretím pojednáváním,*
- c) *34 mesiacov medzi štvrtým a piatym pojednáváním,*
- d) *14 mesiacov medzi piatym a šiestym pojednáváním,*
- e) *19 mesiacov medzi šiestym a siedmym pojednáváním...*

Pokiaľ ide o prvé kritérium som toho názoru, že predmetná právna vec nie je natoľko komplikovaná a náročná, aby mohla ospravedlniť prieťahy v konaní okresného súdu. Taktiež mám za to, že správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci absolútne nezapríčiniło spôsobené prieťahy v konaní. Zo súdneho spisu je zrejmé, že prieťahy v konaní boli spôsobené postupom súdu. Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie

nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.“

Sťažovateľka uviedla, že v postupe okresného súdu vidí porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia voči okresnému súdu v sume 7 000 € odôvodnila tým, že dosiaľ vec nie je právoplatne skončená, čo u nej vyvoláva stav právnej neistoty.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľky D. G., bytom L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Poprad vedenom pod sp. zn. 14 C 257/1994 porušené bolo.

Okresnému súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 257/1994 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sťažovateľke D. G., bytom L. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 7. 000,- EUR (slovom sedemtisíc EUR), ktoré je Okresný súd Poprad povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia D. G. v sume 254,88 € na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. J. B., PhD., advokáta, do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Okresný súd Poprad je povinný uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 254,88 € na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom zo 17. februára 2011 sp. zn. 1/ÚS/2011, kde sa okrem spisového prehľadu veci uvádza:

„1. SKUTKOVÁ A PRÁVNA ZLOŽITOSŤ SPORU

Ide o skutkovo náročnú vec s tým, že v priebehu sporu došlo k opakovaným zmenám zástupcov u žalobkyne. Zostávajúci predmet konania súvisí jednak s fakultatívnymi nárokmi a jednak s priamou škodou, voči ktorým sa žalovaný bráni tým, že už boli vyplatené alebo na ne žalobkyňa nemá nárok. Zúčastnené strany mali opakovane záujem vyriešiť spor mimosúdne, avšak táto ich snaha nebola dovedená do úspešného konca z dôvodov výslovne na strane žalobkyne alebo jej splnomocneného zástupcu. Vzhľadom k tomu, že žalovaný nárok je za obdobie od roku 1983 a ďalej, je to náročné aj na dokazovanie, resp. niektoré dôkazy už neexistujú.

2. UVEDENIE VŠETKÝCH PROCESNÝCH ÚKONOV VO VECI

Rozsudkom tohto súdu č. k. 13 C 848/91-158 z 12. 10. 1992 a v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu Krajského súdu Košice č. k. 14 Co 27/93-170 z 11. 11. 1993 a s právoplatnosťou k 16. 11. 1995 bolo konanie týkajúce sa finančných nárokov žalobkyne D. G. proti žalovanému J. P., teraz R. P., vylúčené na samostatné konanie z dôvodu, že ide o skutkovo samostatnú vec, ktorá s pôvodnou žalobou na ochranu osobnosti nesúvisela.

Po vylúčení veci na samostatné konanie vec bola zapísaná pod novou spisovou značkou 14 C/257/1994 od 1. 3. 1994...

3. PREKÁŽKY POSTUPU SÚDU PODĽA § 107 A NASL. OBČIANSKEHO SÚDNEHO PORIADKU

Neboli.

4. PRIEŤAHY, KTORÉ PODĽA NÁZORU SÚDU SPÔSOBILA ŽALOBKYŇA

Tak, ako to vyplýva z chronológie doteraz vykonaných úkonov vo veci a z predchádzajúcich rozhodnutí súdu vo veci, súd musel opakovane vyzývať žalobkyňu, resp. jej splnomocnených zástupcov alebo ustanoveného advokáta na právne odôvodnenie zmenenej žaloby a na špecifikáciu jednotlivých uplatnených žalovaných nárokov. Tým došlo k zbytočnému predlžovaniu konania do prípravy jednotlivých pojednávaní a ktoré boli zapríčinené žalobkyňou. K ďalšiemu zbytočnému predlžovaniu konania došlo z dôvodu, že sa žalobkyňa nedostavovala na súdne pojednávania a opakovane menila splnomocnených zástupcov, resp. najprv požiadala o ustanovenie advokáta ex offa a potom navrhla, aby súd ďalej pokračoval v konaní bez ustanoveného advokáta ex offa. To všetko spôsobovalo predlžovanie lehôt na vydanie a doručenie

príslušných procesných uznesení, na rozhodovanie o podanom odvolaní žalobkyne voči uzneseniu súdu o priznaní odmeny a hotových výdavkov jej ustanovenému advokátovi ex offo a napokon z dôvodu opakovaných zmien zástupcov žalobkyne títo potrebovali zakaždým určitú lehotu na oboznámenie sa s obsahom spisu, jeho opakované štúdiá a na prípravu na jednotlivé pojednávania súdu. Keďže si žalobkyňa opakovane zvolila na svoje zastupovanie splnomocneného zástupcu, ktorý nemá právnické vzdelanie, čo spôsobovalo právne nekvalifikované formulácie podaní a jeho prednesov pred súdom. Naposledy na pojednávaní súdu dňa 29. 11. 2010 splnomocnený zástupca žalobkyne J. G. vypovedal plnomocenstvo, ktoré mu opätovne dala žalobkyňa a to z dôvodu nezhôd medzi nimi, čo je ďalším zbytočným priesťahom v konaní spôsobeným výlučne žalobkyňou, keď súd vlastne už vykonal všetky dôkazy a mohol rozhodnúť o zostávajúcom predmete konania. Pojednávanie preto bolo odročené s tým, že súd vyzval žalobkyňu na ďalší procesný postup v konaní, vrátane možného mimosúdneho vysporiadania veci. V terajšom štádiu, keď bola podaná ústavná sťažnosť, nie je možné nariadiť vo veci ďalšie pojednávanie, kým sa súdny spis nevráti tomuto súdu z Ústavného súdu SR. S plnou zodpovednosťou je možné uviesť, že je reálny predpoklad vyhlásenia rozhodnutia o zostávajúcom predmete konania na najbližšom pojednávaní.

Aj keď sťažovateľka konštatuje, že už od roku 2005 súd nekonal, resp. konal nedôsledne, do roku 2009 preukázateľne nevyužila právny prostriedok a to sťažnosť adresovanú predsedovi okresného súdu podľa § 3 a § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v snahe prijatia opatrení za účelom prípadného odstránenia zbytočných priesťahov v konaní. Podanie sťažností sa zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takýchto základných práv, tým do roku 2009 neumožnila súdu včasným podaním sťažnosti prijatie a zabezpečenie vykonania opatrení na odstránenie prípadných zistených nedostatkov. Až v roku 2009 súd pod Spr/100155/2009 a Spr/100142/2009 eviduje dve sťažnosti zástupcu navrhovateľky na priesťahy v konaní a to zo dňa 27. 7. 2009 a 10. 11. 2009. Súd nekonštatoval priesťahy v konaní v čase vybavovania týchto sťažností, pretože zákonným sudcom boli vykonávané úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci. Od vybavenia sťažnosti zákonný sudca postupoval plynulo s cieľom zabezpečiť dôkazy a odstrániť rozhodnutím právnu neistotu navrhovateľky.

5. PRIEŤAHY, KTORÉ BOLI SPÔSOBENÉ SÚDOM

Tak, ako to vyplýva z vyššie uvedenej chronológie doteraz vykonaných procesných úkonov vo veci, súd konal vo veci v primeraných lehotách a postupne vykonal všetky dôkazy potrebné na nové rozhodnutie vo veci. To, že v konaní sa postupuje bez zbytočných prietáhov a v primeraných lehotách, bolo konštatované aj v odpovediach predsedu súdu JUDr. F. Z. na sťažnosti splnomocneného zástupcu žalobkyne J. G. podané na tento súd dňa 27. 7. 2009 a dňa 27. 10. 2009. Predseda súdu nezistil také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali vyhodnotenie oboch sťažností ako dôvodných. Objektívne nutný čas si vyžadovalo štúdium spisu z dôvodu zmien zákonných sudcov a k istému spomaleniu konania došlo z dôvodu opakovanej práceneschopnosti zákonnej samosudkyne v r. 2005 a v r. 2006 a napokon postup v konaní je ovplyvnený nedostatočným počtom sudcov na Okresnom súde Poprad. Nižší stav počtu sudcov na súde znamená vyšší počet pridelených vecí na vybavenie sudcovi a je fyzicky nemožné zvládať dlhoročne zvýšený nápor vybavovaných vecí.

S prihliadnutím na dlhoročný výkon funkcie sudcu má zákonná samosudkyňa v senáte objektívne aj vyšší počet reštančných vecí v porovnaní s inými sudcami, ktorí nastúpili do funkcie neskôr; tieto veci objektívne neúmerne zaťažujú sudcu a sú časovo náročné na vybavovanie. Napokon je neprípustné, aby sudca uprednostňoval jednu vec pred druhou, resp. sa sústreďoval len na niektoré veci a to na úkor vybavovania iných vecí. Postup v konaní nemožno považovať za nečinnosť súdu, pretože súd vo veci koná, o podstatnej časti predmetu konania už bolo právoplatne rozhodnuté a v primeraných lehotách koná aj o zostávajúcom predmete konania.

6. VYHODNOTENIE ZISTENÝCH PRIEŤAHOV AKO ZBYTOČNÝCH PRIEŤAHOV

Zo strany žalobkyne ide o subjektívne prietahy, ktorým mala možnosť predísť, keby sa zúčastňovala pojednávaní a keby opakovane nemenila svojich zástupcov. Takisto spôsobila zbytočné prietahy tým, že na jej návrh a so súhlasom žalovaného súd opakovane poskytol účastníkom sudcovské lehoty na možné mimosúdne vysporiadanie veci. Súd v danej veci pokračuje v konaní v primeraných lehotách, ktoré nie sú zbytočnými prietahmi v konaní z jeho strany. Súd poukazuje na to, že o podstatnej časti predmetu konania už bolo právoplatne rozhodnuté a to rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 9. 11. 2005 a v spojení s prvým výrokom potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho Krajského súdu v Prešove zo dňa 26. 2. 2007 a s právoplatnosťou k 22. 5. 2007, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti do sumy 294.812,50 Sk a 2. výrokom

uvedeného rozsudku odvolacieho súdu bol zrušený rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti v sume 65.187,50 Sk, teraz sumy 2.163,83 eur, ktorá súvisí s uplatneným nárokom na vyplatenie fakultatívnych dávok a priamej škody a časti žalovaného nároku o zaplatenie 17.000,- Sk bolo konanie rozsudkom súdu prvého stupňa právoplatne zastavené.

7. INÉ OKOLNOSTI, KTORÉ OVPLYVNILI PRIEŤAHY V KONANÍ

Objektívne trvanie konania súvisí aj s justičnými prázdninami, ďalej plánovaným čerpaním ročnej dovolenky zákonného sudcu a asistenta senátu a dlhoročnému neobsadeniu Okresného súdu Poprad potrebným počtom sudcov, čo spôsobuje nerovné podmienky pre výkon náročnej práce sudcu na tomto súde a to v porovnaní so sudcami na súdoch s plným obsadením.

Ak by Ústavný súd SR dospel k záveru, že v určitých štádiách konania došlo zo strany súdu k zbytočným prietahom v konaní, navrhujeme, aby pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia zbral na zreteľ všetky vyššie uvedené okolnosti prípadu a zároveň aby prihliadol na to, že si sťažovateľka D. G. uplatňuje neprimeranú výšku finančného zadosťučinenia sumou 7.000,- eur, ktorá je niekoľkonásobne vyššia, než je zostávajúci predmet tohto súdneho konania v sume 2.163,83 eur, o ktorom súd koná a rozhoduje.“

Predseda okresného súdu v podaní zo 17. februára 2011 uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 11. marca 2011 uviedol, že netrvá na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého *„Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“*, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. *„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“* (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou *„odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“* (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom *„tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“*.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02), ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 257/1994 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 257/1994 je zaplatenie majetkovej a nemajetkovej ujmy. Daná vec vykazuje znaky náročnosti. Konanie je zložité vzhľadom na to, že žalovaný nárok je za obdobie od roku 1983, s ohľadom na časový odstup ide o vec náročnú na dokazovanie. Sťažovateľka niekoľkokrát menila návrh na začatie konania, čím došlo aj k zmene predmetu konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil také skutočnosti, ktoré by mohli byť osobitne zohľadnené na jej ťarchu. Sťažovateľka v konaní niekoľkokrát menila právneho zástupcu, dala sa zastupovať aj všeobecným zástupcom bez právnického vzdelania, čo nepriaznivo ovplyvnilo aj kvalitu podaní adresovaných okresnému súdu. Sťažovateľka žiadala, aby jej okresný súd ustanovil zástupcu – advokáta ex offo, neskôr navrhla zrušenie tohto zastúpenia. Každý zo zástupcov sťažovateľky potreboval nejaký čas na preštudovanie spisu, prípadne predĺženie lehoty na vyjadrenie. Sťažovateľka sa nezúčastnila osobne všetkých pojednávaní (napr. 26. februára 1996, 6. marca 1998, 31. októbra 2003, 9. novembra 2005, 24. októbra 2008). Sťažovateľka zasielala okresnému súdu aj urážlivé podania, ktoré mali za následok rozhodovanie o vylúčení zákonnej sudkyne. Pri hodnotení správania sťažovateľky ako účastníčky súdneho

konania dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľka svojím správaním prispela k predĺženiu celkovej doby súdneho konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu. Ústavný sa zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska sťažovateľkou namietaných (označených) období, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného súdneho konania.

Z rozboru veci vyplýva, že 1. marca 1994 bola právna vec sťažovateľky vylúčená na samostatné konanie a bola jej pridelená sp. zn. 4 C 257/1994. Dňa 9. novembra 2005 okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým konanie o zaplatenie sumy 17 000 Sk zastavil, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal s tým, že o trovách ustanoveného advokáta žalobkyne bude rozhodnuté samostatným uznesením. Výrok rozsudku o zastavení konania o zaplatenie sumy 17 000 Sk nadobudol právoplatnosť k 31. januáru 2006. Proti ostatným výrokom rozsudku okresného súdu z 9. novembra 2005 sa žalobkyňa 13. januára 2006 odvolala. Dňa 26. februára 2007 Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací vyhlásil rozsudok, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti do sumy 294 812,50 Sk a zrušil rozsudok v jeho zamietajúcej časti nad sumu 294 812,50 Sk, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania, v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vzhľadom na čiastočné zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby predmetom konania zostalo zaplatenie náhrady škody v sume 2 163,83 eur.

Ústavný súd zistil, že v tomto súdnom konaní došlo nekonaním okresného súdu k zbytočným prietáhom v súdnom konaní. Išlo o obdobia od 1. marca 1994, keď bola právna vec sťažovateľky vylúčená na samostatné konanie, do 26. februára 1996, keď sa konalo pojednávanie, obdobie od 26. marca 1997, keď okresný súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie, do 6. marca 1998, keď sa konalo pojednávanie, obdobie od 6. marca 1998, keď sa konalo pojednávanie, do 25. októbra 1999, keď okresný súd vyzval žalovaného na

doručenie dokladov, obdobie od 24. januára 2000, keď žalobkyňa doplnila žalobu, do 31. októbra 2003, keď sa konalo pojednávanie. Celková nečinnosť okresného súdu je v trvaní presahujúcom 8 rokov.

Ústavný súd preto po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania a na skutočnosť, že konanie začalo ešte v roku 1994, nemôže byť celková dĺžka konania takmer 16 rokov považovaná za zodpovedajúcu požiadavke konania bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote, ako to vyžaduje čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 257/1994 porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. 14 C 257/1994 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, priznané finančné zadosťučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa odseku 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 000 € proti okresnému súdu, poukazujúc najmä na celkovú doterajšiu dĺžku konania pred okresným súdom.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať, aby fyzická osoba čakala na výsledok konania o zaplatenie majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktoré nie je právoplatne skončené ani po 16 rokoch (z toho na okresnom súde konanie prebieha 13 a pol roka). U sťažovateľky oprávnené takýto postup okresného súdu vyvoláva stav právnej neistoty. Vychádzajúc z tohto pohľadu na pozíciu sťažovateľky, princípov spravodlivosti a spôsobu zavŕšenia ochrany základných práv sťažovateľky, ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu ústavný súd dospel k záveru, že finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je okresný súd povinný zaplatiť v súlade s výrokom tohto nálezu sťažovateľke, je primeraným zadosťučinením spojeným s porušením označených práv sťažovateľky. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadol aj na to, že sťažovateľka svojím správaním tiež prispela k celkovému predĺženiu súdneho konania, ako aj výšku istiny, ktorá je predmetom sporu (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom spoločnosťou B., s. r. o. Právny zástupca sťažovateľky si v podaní zo 17. februára 2011 uplatnil trovy konania v sume 254,88 € za dva úkony právnej služby (prevzatie právneho zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie na súd – sťažnosť). Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2009 v sume 721,40 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur, a osemdesiatosem centov) z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby v hodnote po 120,23 € (príprava a prevzatie veci vrátane prvej porady s klientom a písomné vyhotovenie sťažnosti). Ďalej ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľky dvakrát náhradu režijného paušálu po 7,21 € podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd

vyslovil povinnosť Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „kancelária ústavného súdu“) uhradiť trovy právneho zastúpenia právnemu zástupcovi sťažovateľky a povinnosť okresného súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia kancelárii ústavného súdu (bod 4 a 5 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2011